QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 5 ta' Ottubru 2001

Numru 6

~itazzjoni 224/1995

Victor Farrugia b]ala diretturi g]an-nom u in rappre\entanza ta' *Fruit & Fish Importers Ltd,* u Andrew Ellul Sullivan b]ala direttur g]an-nom u in rappre\entanza ta' *Tessons Ltd*

versus

Kontrollur tad-Dwana

F'din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu li l-konvenut Kontrollur tad-Dwana j]allas danni li huma [arrbu g]ax qeg]din ig]idu li l-konvenut qabad kontra l-li[i merkanzija li huma kienu da]]lu Malta u li din il-merkanzija issa nqerdet.

I`-`itazzjoni tg]id illi s-so`jetajiet atturi kienu da]]lu f'Malta elf erba' mija u sitta u tletin kilogramm (1,436 Kg) ta' *frozen potato chips*. Il-konvenut Kontrollur tad-Dwana kien qabad din il-merkanzija minn idejn l-atturi bis-sa]]a ta' nota ta' qbid. L-atturi, b'rikors nru 447/90, kienu attakkaw il-validità ta' dan il-qbid.

Il-konvenut kien ukoll awtorizza t-te]id ta' pro`eduri kriminali kontra l-atturi personalment, u waqt li kienu mexjin dawk il-pro`eduri talab li ji[i awtorizzat jeqred il-merkanzija proprjetà ta' l-atturi. Wara li ng]ata dik l-awtorizzazzjoni l-konvenut kien qered il-merkanzija billi kienet]\ienet u ma baqg]etx tajba g]all-bejg].

Wara, l-atturi kienu [ew me]lusa mill-akku\i li kienu n[iebu kontriehom.

B'hekk l-atturi sofrew danni: is-so`jetà *Fruit & Fish Importers Ltd* tilfet il-qlig] li kienet tag]mel meta kienet tbig] il-merkanzija lil *Tessons Ltd*, u *Tessons Ltd* [arrbet it-telf ta' qlig] u telf tal-merkanzija, u d-danni relativi u konsegwenzjali.

G]al dawn id-danni, ig]idu l-atturi, ja]ti l-konvenut wa]du. G]alhekk fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi l-qorti:

1. tg]id illi l-qbid li sar bis-sa]]a tan-nota ta' qbid nru 24/1990 sar]a\in u ma jiswiex;
2. tg]id illi g]alhekk il-konvenut g]andu jwie[eb g]ad-danni li [arrbu l-atturi min]abba f'dak il-qbid;
3. tillikwida d-danni li [arrbet l-attri`i *Tessons Ltd*;
4. tillikwida wkoll id-danni li [arrbet *Fruit & Fish Importers Ltd*; u
5. tikkundanna lill-konvenut i]allas kemm lil *Tessons Ltd* kif ukoll lil *Fruit & Fish Importers Ltd* id-danni hekk likwidati.

Talbu wkoll l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffi`jali tat-23 ta' Frar 1993.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. l-e``ezzjoni ta' *lis alibi pendens* safejn l-azzjoni hija mibnija fuq allegazzjoni ta' nullità tan-nota ta' qbid nru 24/1990, billi dik in-nota qieg]da ti[i impunjata bir-rikors nru 447/90 li qieg]ed jinstema' quddiem din il-qorti;

2. l-azzjoni saret]a\in safejn hija ma]suba biex timpunja nota ta' qbid ma]ru[a mill-konvenut b'kaw\a ordinarja u mhux bil-pro`edura spe`ifika li jrid l-art. 71(2) tal-Kap. 37;

3. it-talba g]al dikjarazzjoni ta' nullità tal-qbid hija intempestiva g]ax ma saritx fit-terminu u skond il-pro`edura li jrid l-art. 71 tal-Kap. 37, u huma intempestivi wkoll it-talbiet dwar id-danni billi dawk it-talbiet ma jistg]ux isiru dwar qbid li huwa validu;

4. l-azzjoni safejn saret minn *Tessons Ltd* saret]a\in g]ax ma kinitx dik is-so`jetà li importat il-merkanzija, u l-merkanzija ma nqabditx ming]andha; g]alhekk dik is-so`jetà ma g]andha ebda relazzjoni [uridika mal-konvenut; u

5. fil-meritu, meta]are[in-nota ta' qbid il-konvenut mexa *in bona fide* u skond il-[udizzju ra[onevoli tieg]u kif trid il-li[i, u g]alhekk ma jistax jing]ad li g]amel xi fatt ille`itu li min]abba fih ikollu jwie[eb g]ad-danni.

Il-fatti ta' din il-kaw\a [raw hekk:

L-atturi da]]lu xi merkanzija f'Malta u l-konvenut qabad dik il-merkanzija g]ax qal li l-atturi kienu da]]lu kwantità akbar minn kemm kien denunzjat fid-dokumenti ta' importazzjoni, u akbar ukoll minn kemm setg]u da]]lu ta]t il-li`enza li kienet in]ar[itilhom mill-awtoritajiet kompetenti.

Billi dehrilhom li l-qbid sar]a\in, l-atturi fet]u pro`eduri, bis-sa]]a tar-rikors nru 447/1990, biex jitolbu illi l-qorti tg]id illi n-nota ma tiswiex. Is-sentenza f'dawk il-pro`eduri ng]atat illum ukoll, u tg]id illi n-nota ta' qbid saret sew u tiswa.

Billi l-kwistjoni dwar il-validità jew in-nullità tan-nota ta' qbid kienet il-meritu tal-pro`eduri tar-rikors 447/90, il-konvenut g]amel sew li jag]ti l-e``ezzjoni ta' *lis alibi pendens*. Din l-e``ezzjoni, i\da, tolqot biss l-ewwel talba ta' l-atturi, g]ax il-kwistjoni tad-danni ma hijiex il-meritu tal-kaw\a l-o]ra i\da ta' din il-kaw\a

tallum. Naturalment, il-kwistjoni tad-danni setg]et ting]ata de`i\joni dwarha wara li jinqatg]u l-pro`eduri mibdija bir-rikors, u jkun mag]ruf jekk il-qbid sarx sew jew le. G]alhekk, b'dikriet mog]ti fis-6 ta' Frar 1996 il-qorti ordnat li l-kaw\i jimxu flimkien sabiex is-sentenza fil-kaw\a tallum tkun tista' ting]ata wara li tinqata' l-kaw\a l-o]ra.

Kif rajna, il-kaw\a l-o]ra nqatg]et illum ukoll, u d-de`i\joni kienet li n-nota ta' qbid saret sew u kienet tiswa. G]alhekk il-konvenut ma g]amel ebda att ille`itu meta qabad il-merkanzija, u, anzi, kien qieg]ed jimxi kif trid il-li[i, u ma g]andu jwie[eb g]al ebda danni.

G]al din ir-ra[uni l-qorti taqta' l-kaw\a billi ti`]ad it-talbiet ta' l-atturi, li g]andhom g]alhekk i]allsu l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.